

Motion till riksdagen 2011/12: MJ382

av **Matilda Ernkrans m.fl. (S)**

Utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	2
Värdeburen hållbar tillväxt.....	6
Samstämmighet för effektivare politik och ekonomi	7
Klimatomställning för starkare konkurrenskraft och fler jobb	8
Det vetenskapliga underlaget	8
Internationella klimatarbetet.....	8
Europas färdplan och de svenska klimatmålen.....	9
Arktis.....	11
Energieffektivt och förnybar energiförsörjning	12
Omställningstryck	13
Fossiloberoende transporter	13
Lokala klimatinvesteringar och biogas.....	17
Biologisk mångfald	18
Skogen, vårt arv.....	18
Stranden som allemansrätt.....	19
Livskraftig rovdjursstam	19
Avfallshantering 2.0.....	20
Farliga kemikalier	21
Saneringen av mark måste öka	24
Mer levande hav	25
Miljöbalken ska gälla före gamla vattendomar	26
Politisk styrning med upphandling	27

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
1:8 Supermiljöbilspremie	20 000	-20 000
1:16 Skydd av värdefull natur	751 000	+200 000
Nytt Klimatinvesteringsprogram		+400 000
Nytt: Miljöbilsbonus		+620 000
Summa	5 025 102	+1 200 000

2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ingå ekonomiska åtaganden för ramanslaget 1:16 Skydd för värdefull natur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 225 000 000 kr 2013–2062.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ingå ekonomiska åtaganden för det nya ramanslaget 1:18 Klimatinvesteringsprogram som medför behov av framtida anslag på högst 1 200 000 000 kr 2013–2015.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en övergripande utredning om vilken politisk samstämmighet som råder inom miljöområdet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör återinkalla det vetenskapliga rådet för klimatfrågor för att ta fram nya beslutsunderlag för klimatpolitiken.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i EU bör ta initiativ till en internationell klimatinvesteringsgemenskap med länder som ser fördelarna med att ligga i framkant i omställningen och som delar oron för de konsekvenser som klimatförändringarna för med sig.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sammanställa uppgifter om de svenska årliga utsläppen av växthusgaser betydligt snabbare än i dag så att de kan redovisas i samband med regeringens budgetproposition.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den inräkning av utsläppskrediter som regeringen gör för att klara riksdagens redan beslutade mål om att minska utsläppen med 40 % till 2020 stegvis bör avvecklas för att öka omställningstrycket och stimulera svensk teknikutveckling.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en halvering av de svenska inhemska utsläppen till 2030 är en rimlig mellanstation på väg till det svenska klimatmålet för 2050.

Fel! Okänt namn på

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram sektorsvisa klimatmål.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de svenska Kyotokrediterna måste annulleras omedelbart.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det kommunala vetot mot vindkraftsetableringar bör avskaffas.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge långsiktiga signaler till marknaden och konsumenterna om hur miljöbilsdefinitionerna ska utvecklas.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över de resurser länsstyrelserna har för att kartlägga värdefulla skogar för att se om dessa kan omprioritera för att förstärka detta arbete.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvaliteten på de frivilliga avsättningarna av skog för bevarande av biologisk mångfald bör granskas.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med justeringar av strandskyddet som säkrar den biologiska mångfalden, ökar tillgången till stränderna och gynnar friluftslivet i hårt exploaterade områden.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige behöver en långsiktig plan för att uppfylla åtagandena i FN:s konvention för biologisk mångfald och EU-kommissionens strategi för biologisk mångfald.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nivån på vargstammen.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta den naturliga invandringen av varg.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utredningsdirektiven för regeringens särskilda utredare för översyn av avfallsområdet bör kompletteras med uppdraget att föreslå nya skarpa mål för insamlingen och att utreda hur insamlingen ska kunna förenklas för hushållen i syfte att göra Sverige mer resurseffektivt.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör pröva frågan om att införa en återvinningsavgift på mobiltelefoner.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att FN ska tillsätta en forskarpanel för kemikaliespridning.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en noggrannare kontroll och förslag på bättre styrmedel för att tillvarata elektronikskrot.

Fel! Okänt namn på

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med åtgärder för att nå riksdagens miljömål Giftfri miljö.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt Socialstyrelsen att särskilt beakta de nya rönen kring de hormonstörande kemikaliernas effekt på foster när rådgivning för gravida kvinnor utformas.¹
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör fästa särskild uppmärksamhet vid de hormonstörande ämnena genom att stödja forskning, att inom EU arbeta för att fler konstaterat hormonstörande ämnen kommer upp på Reachs kandidatlista och att dessa ämnen klassas med större försiktighet än tidigare och får tuffare gränsvärden.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska arbeta för att fler farliga ämnen, även nanopartiklar, förs in på Reachs kandidatlista, att fler ämnen ska innefattas av tillståndskrav och att kontrollen av att Reach följs utvecklas.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att EU-länder ska tillåtas att gå längre i sin egen kemikalielagstiftning.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barnperspektivet i kemikaliepolitiken behöver lyftas fram och analyseras.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda azofärgämnen.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om saneringen av förorenad mark.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en avgift kan tas ut på miljöfarlig verksamhet och sedan placeras i en fond som kan betala kostnaderna i de fall där förorenaren inte kunnat ställas som ansvarig för marksanering.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fiskare bör kunna lämna det avfall de fått i sina fiskeredskap avgiftsfritt i hamn.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta fram ett program för rena kuster inom ramen för EU.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör upprätta en handlingsplan med olika steg i tid, för geografiskt läge och för riskklass för att åtgärda miljöfarliga vrak i havet.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett förbud mot att släppa ut orenat latrin- och toalettavfall bör utökas till att gälla även färjor och kryssningsfartyg för att hejda övergödningen.

Fel! Okänt namn på

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till stimulansåtgärder och regelverk i syfte att fasa ut användningen av smutsiga tvåtaktsmotorer i våra havsområden, sjöar och vattendrag.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för en internationell överenskommelse som innebär att sjöfarten och flyget bär sina miljökostnader.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att minska bristande tillsyn av enskilda avlopp i vissa kommuner och undersöka om högre krav kan ställas på enskilda husägare för att åtgärda bristfälliga enskilda avlopp.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som säkerställer att miljöbalken tillämpas även för anläggningar som är föremål för gamla vattendomar.²
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rådgivningen till kommuner kring upphandling av mat inom ramen för Miljöstyrningsrådet bör förstärkas.

¹ Yrkande 25 hänvisat till SoU.

² Yrkande 40 hänvisat till CU.

Fel! Okänt namn på

Värdeburen hållbar tillväxt

Sverige har länge varit en förebild för andra länder som vill arbeta med att förbättra miljön. I internationella sammanhang har vår unika förmåga att både minska klimatpåverkande utsläpp och höja BNP varit ett positivt exempel som lyfts fram för att visa att det är möjligt. Men mycket tyder på att statistiken för utsläpp av klimatpåverkande gaser för 2010 kommer att visa att den trenden nu är bruten¹. Trots djärva mål saknar regeringen styrmedel för att minska de klimatpåverkande utsläppen och stimulera omställningen. Fler åtgärder behövs.

Omvärlden höjer nu takten i sitt omställningsarbete. Flera länder i vår omgivning, som Danmark, Storbritannien och Tyskland, ökar sina ansträngningar. Sverige är på väg att missa chansen till arbetstillfällen, exportmöjligheter och tillväxt. Vi socialdemokrater har alltid tagit ansvar för samhällsutvecklingen och vi har historiskt lett flera stora omställningsprocesser i samhället. Vi är ett parti som bygger samhället starkt. Vi vill arbeta för en värdeburen tillväxt och det är precis det som krävs för att klara klimatutmaningen och för att stå rätt rustade när världen lämnar fossilsamhället. Genom ett ökat omställningstryck kan vi förbättra konkurrensen mot omvärlden, vilket ger fler jobb i Sverige. Miljöproblemen går att lösa med politiska beslut, styrmedel och investeringar. Regeringen har satt djärva mål utan att införa åtgärder som driver utvecklingen mot målet, och snart tappar Sverige i konkurrenskraft internationellt eftersom vi inte ställer om samhället snabbare.

Vi menar att det nu inte är rätt tid för en grön skatteväxling. Vi menar att vi istället ska använda en politik som innebär att intäkter från ökade styrmedel ska användas till investeringar som ger miljöeffekt. På det sättet får våra styrmedel dubbel effekt. Bilar med stora utsläpp ska betala högre registreringsskatt som sedan används till bonus för miljöbilar.

Sverige behöver satsningar för att stimulera förnybar energi och inhemsk energiproduktion istället för importberoende. Förnybart tillsammans med en effektivare energianvändning är lönsamt och ger arbetstillfällen och exportinkomster. Från att ha legat främst i ledet har Sverige snabbt halkat efter när länder med betydligt större resurser nu insett hur framtidens samhälle ska byggas.

Den politiska ledningen i Sverige har ett ansvar att genom styrmedel och stimulansåtgärder hjälpa människor att göra rätt. Det är också viktigt att de människor som genom egna aktiva handlingar vill minska sin miljö- och klimatpåverkan inte ska stöta på hinder. Regler som stoppar människor från att ta ett ökat personligt klimatansvar måste röjas bort. Ett faktum är också att de utsläpp som vi orsakar genom importerade varor ökar, vilket bör påverka

¹ Tidningen Sverige Natur utgiven av Naturskyddsföreningen hade i sitt nummer 3/2001 samlat in uppgifter från myndigheter (Energimyndigheten, Trafikverket m.fl.) och gjort bedömningen att utsläppen ökat 2010 jämfört med 2009 med 5,3 procent. Den officiella svenska statistiken för 2010 presenteras i december 2011.

Fel! Okänt namn på

vår syn på klimaträttvisan i världen, dvs. att industriländerna har ett historiskt ansvar att åtgärda klimatförändringarna.

Målet för att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden i Sverige har misslyckats. Artdatabankens lista över hotade och sårbara arter växer. Den biologiska mångfalden är en förutsättning för ett gott mänskligt liv och en grund som vår civilisation och vår välfärd står på. Försämrad biologisk mångfald gör att ekosystemen blir svaga och tappar motståndskraft, och deras möjlighet att ge oss mat, rent vatten och ren luft minskar. I Sverige är den biologiska mångfalden också en förutsättning för flera basnäringar, för turism och inte minst för friluftsliv och rekreation. Kort sagt jobb och utveckling.

Vi menar att det behövs fler stödjande åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden och för att hejda utrotandet av arter och stabilisera de ekosystem om idag är labila. Inte minst behöver Sverige en aktiv plan för för vi ska uppfylla de åtaganden som vi gjort i FN:s konvention om bevarande av biologisk mångfald.

Mängden kemikalier som översvämmar vår vardag ökar ständigt och samhällets resurser att övervaka dessa minskar. Vi har idag liten kontroll över vilka kombinationseffekter de kemikalier vi sprider i miljön har. Ständigt uppmärksammas farliga kemikalier i vår vardag som vi borde ha stoppat innan de spreds. Förutom att samhällets tillsyn måste stärkas bör fler farliga ämnen komma upp på EU:s kandidatlista och på så sätt få en ökad uppmärksamhet.

Samstämmighet för effektivare politik och ekonomi

För att nå ett effektivt utnyttjande av samhällets resurser behöver vi se över vårt sätt att använda det allmännas pengar. Även i EU arbetas det nu mer och mer med effektivare resursutnyttjande.

Vi har högre ambitioner för Sverige och för svensk miljöpolitik. Vi socialdemokrater vill nå längre och få bättre effekt av de medel vi satsar och de styrmedel vi inför. I detta sammanhang nämns nu allt oftare begreppet politisk koherens, eller politisk samstämmighet. Det innebär att vi måste se till att alla de beslut vi fattar i olika sammanhang inte motverkar varandra. I miljöpolitiken är detta extra intressant. För att våra miljöinsatser ska få så bra effekt som möjligt måste vi se till att inte andra politiska beslut eller annan myndighetsutövning motverkar dem. Att vissa länder i Europa t.ex. satsar pengar på stöd till kolkraftverk och samtidigt har infört utsläppshandelssystem för att minska utsläppen från dessa är ett exempel på när det allmännas resurser missbrukas. En övergripande utredning om vilken politisk samstämmighet som råder inom miljöområdet bör därför genomföras och kan bli ett bra underlag för miljöpolitiken framöver.

Fel! Okänt namn

Klimatomställning för starkare konkurrenskraft och fler jobb

Det vetenskapliga underlaget

FN:s panel av klimatforskare (IPCC) förbereder sig nu för att sammanställa organisationens femte rapport om läget i världens klimatsystem (AR5). Just nu publiceras för fullt de vetenskapliga artiklar som forskarna lämnat in för att deras nya rön ska komma med i rapporten. Vi kan redan nu i dessa artiklar se att problembilden har skärpts. När de tre delarna av AR5 börjar publiceras i september 2013 kommer världens politiker att ha ett delvis nytt beslutsunderlag.

Sedan IPCC presenterade sin förra rapport (AR4) 2007 visar forskningen att de framtida havsnivåhöjningarna blir större, och de negativa effekterna på världens ekosystem, vilka försörjer oss med mat och vatten, blir allvarligare. För första gången kommer IPCC också att analysera återkopplingsprocesserna eller tröskeeffekter i klimatsystemet som forskarna talar om, dvs. när jordens egna processer sätter fart på temperaturökningen när denna passerar en viss gräns. Vissa av dessa effekter menar forskarna är irreversibla.²

Diskussionerna om att världen måste inrikta sig på målet 1,5 graders maximal temperaturökning för att undvika farliga konsekvenser har redan börjat och effekterna av en sådan förändring granskas av UNFCCC. Ett sådant mål skulle kräva betydligt kraftfullare politiska ingripanden än vad som sker idag.

Mycket tyder nu på att det vetenskapliga beslutsunderlaget kommer att ändras så mycket att den svenska regeringen bör återinkalla det vetenskapliga rådet för klimatfrågor som tillsattes 2006 inom ramen för Miljövärdsberedningen för att ta fram nya svenska beslutsunderlag.

Internationella klimatarbetet

Förväntningarna på färdiga avtal och gemensamma slutsatser inför de internationella klimatförhandlingarna i Köpenhamn 2009 och Cancun 2010 var höga. Den svenska regeringen hade en nyckelroll som EU-ordförandeland 2009 och misslyckades tillsammans med värdlandet Danmark att skapa ett samarbetsklimat som kunde bana väg för ett internationellt avtal. Tydliga tecken finns också på att USA:s politiska vilja till uppgörelser saknas. Misstron mellan USA och Kina har färgat av sig på arbetet med klimatkonventionen.

Men trots allt har FN:s arbete både via UNFCCC och IPCC gett en ökad medvetenhet och vilja i många länder. Dessa uppmanas nu att frivilligt leverera sina planer på klimatåtgärder till FN. Dokumentet från COP 16 i Cancun, The Cancun agreement, visar att den ursprungliga slutsatsen från klimatkonventionens grundande lever: att världen är fast besluten att undvika farliga

² Rummukainen m.fl. Uppdatering av det vetenskapliga grunden för klimatarbetet SMHI 2011 s. 30.

klimatförändringar. Enigheten om problembilden har stärkts mellan COP 14 på Bali och COP 16 i Cancun. Riktningen är utstakad och någon väg tillbaka finns inte. Insikten om att det är ekonomiskt lönsamt att ställa om samhället snabbt växer nu. USA och flera gamla industriländer är ohjälpligt efter medan de nya starka ekonomierna i Kina, Indien och Brasilien nu klart styr sin utveckling mot en mer hållbar och fossilfri framtid. Även Europa, i alla fall delar av världsdelen, har bra förutsättningar, och t.ex. Storbritannien har nyligen antagit mycket ambitiösa klimatmål.

Det är i detta sammanhang viktigt att konstatera att det är vi i de rika industrialiserade länderna som står för de största utsläppen av växthusgaser och det är de fattiga länderna som drabbas hårdast av klimatförändringarna. Därför menar vi att Sverige och den industrialiserade världen har ett historiskt ansvar för klimatförändringarna.

Svenskt utvecklingssamarbete ska vara klimatsäkert. Åtgärder som kan bidra till att skärpa miljö- och klimatprofilen i biståndet handlar t.ex. om att satsa på de delar av Swedfunds verksamhet som kan leda till ökade investeringar i miljö- och klimatförbättrande företag i utvecklingsländerna, styra mikrolån/krediter mot miljöteknik och införa miljöbokslut för biståndet. Vi vill stärka det globala samarbetet inom detta område. Vi vill att FN:s miljöprogram Unep stärks och utvecklas till ett centralt miljöorgan inom FN och satsa på arbetet som görs inom ramen för FN:s vetenskapliga klimatpanel (IPCC). Såväl Bali Action Plan, klimatkonventionen, Kyotoprotokoll som Cancun Agreement påvisar att nya pengar måste fram för att utvecklingsländerna ska kunna möta klimatomställningen. Vi anser att Sverige ska vara pådrivande för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatomställningsåtgärder.

Vi föreslår att Europa och Sverige tar ett nytt initiativ i klimatförhandlingarna som inte handlar om att dela bördorna av omställningen utan om att dela möjligheterna och fördelarna. Kapplöpningen för att bygga ett nytt samhälle kan börja nu. De länder som ligger långt framme får också bättre konkurrensförutsättningar och snabbare teknikutveckling. EU bör ta initiativ till en internationell klimatinvesteringsgemenskap med länder som ser fördelarna med att ligga i framkant i utvecklingen och som delar oron för de konsekvenser som klimatförändringarna för med sig. En sådan gemenskap skulle kunna få fart på investeringar och omställning genom att inom sig skapa ett gemensamt pris på utsläpp av koldioxid. Men den skulle också kunna bryta den låsning som nu finns i förhandlingsläget.

Sverige har fortsatt att agera tveksamt i förhandlingsarbetet och har stött på förvåning hos internationella aktörer som tidigare haft den svenska politiken som förebild. Det är bl.a. den svenska regeringens okritiska syn på klimatkrediterna (CDM) som orsakat kritiken.

Europas färdplan och de svenska klimatmålen

I den ”Färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnålt samhälle 2050” som EU-kommissionen presenterade för rådet i juni 2011 konstateras flera mycket viktiga ståndpunkter för EU:s och därmed också Sveriges fortsatta arbete med

Fel! Okänt namn på

klimatpolitiken. Om målet att minska utsläppen med 80–95 procent till 2050 ska nås, så måste fokus ligga mer på att minska de egna utsläppen. Detta för att skapa ett omställningstryck som ger teknisk utveckling och investeringar. 1,5 miljoner nya arbetstillfällen kan skapas i EU på detta sätt. Genom minskad import av fossila bränslen och ökad export av ny teknik, konstaterar kommissionen.

Vi menar att det handlar om hela industrins framtida konkurrenskraft och exportförmåga. De länder som minskar sitt fossilberoende snabbast är de som står bäst rustade i konkurrensen när priset på fossila bränslen successivt stiger på grund av klimatåtgärder och minskad tillgång.

EU-kommissionen slår fast i sitt meddelande att de inhemska utsläppen i EU bör minska med 40 procent 2030 och 60 procent 2040 på väg mot 80–95 procent 2050 jämfört med 1990. Eftersom de svenska utsläppen hittills minskat mer än genomsnittet i EU har Sverige i den bördefördelning som gjorts upp inom EU fått ta en större del av utsläppsminskningen fram till 2020. Därför är det rimligt att Sverige även fortsättningsvis tar ett större ansvar, och en halvering av de svenska inhemska utsläppen till 2030 är därför en rimlig mellanstation till det svenska klimatmålet för 2050.³

Riksdagens redan beslutade mål om en minskning av utsläppen med 40 procent till 2020 är en bra utgångspunkt, men den inräkning av utsläppskrediter som regeringen nu har för att klara detta mål bör stegvis avvecklas för att öka omställningstrycket och stimulera svensk teknikutveckling. Att räkna in dessa krediter (CDM och JI) i det svenska miljömålet hämmar svensk arbetsmarknad och exportförmåga på sikt eftersom det minskar det inhemska omställningstrycket.

EU-kommissionen har delat upp målen för 2030 och 2040 i sektorsvisa mål. Vi anser att även Sverige behöver noggrannare sektorsuppföljning och mål för att regering och riksdag ska kunna införa rätt styrmedel och åtgärder. Regeringen bör därför ta fram sektorsvisa klimatmål.

Vi menar också att uppföljningen av de svenska klimatpåverkande utsläppen är för dålig. Den redovisning som sker kommer allt för sent på året när regeringen i december till EU och FN redovisar utsläppen av de sex viktigaste växthusgaserna som Sverige hade året innan. Vi menar att dessa uppgifter går att sammanställa betydligt tidigare så att en redovisning kan ske i samband med regeringens budgetproposition. Utvecklingen av koldioxidutsläppen är en mycket viktig faktor som bör finnas med i underlaget till budgetarbetet för att nivå och utformning av styrmedel ska kunna avgöras.

Den svenska utvecklingen sedan undertecknandet av Kyotoprotokollet är en framgång. Den politik som den socialdemokratiska regeringen långsiktigt planerade och genomförde gav goda resultat. Målet att minska utsläppen med 4 procent från 1990 till 2012, som enligt Moderaterna skulle leda till att industrin flydde landet och tillväxten hämmades, har istället lett till att Sveriges

³ Riksdagens svenska mål är formulerat som en vision att Sverige 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Inom EU har Sverige däremot ställt sig bakom ett mål som innebär en minskning av växthusgasutsläppen med 80–95% i hela EU.

konkurrenskraft ökat inför framtiden och att Sverige lyfts fram som föregångsland i arbetet med att både klara minskad klimatpåverkan och tillväxt. Framgångarna har lett till att Sverige fått ett överskott av utsläppskrediter i Kyotosystemet. Krediter som kan ha ett värde när protokollets målår nås 2012. Att sälja dem innebär att andra länder kan släppa ut det som Sverige minskat utöver målet på +4 procent som Sverige fick i protokollet om beslut fattas att tillåta att krediter kan flyttas till nästa åtagandeperiod. Vi ser oerhört allvarligt på att den svenska regeringen inte gett klart besked på denna punkt. I praktiken innebär en försäljning att alla de ansträngningar som enskilda människor, företag och kommuner gjort sedan 1990 för att minska utsläppen kommer att vara bortkastade. Alla ansträngningar som gjorts i Sverige – varje gång någon valt att ta cykeln för att köpa tidningen, diskat ur en plastförpackning och lämnat till återvinning eller när en kommun satsat på biogas till sina bussar – kommer att vara förgäves eftersom dessa utsläpp i så fall kan ske någon annanstans. De svenska Kyotokrediterna måste annulleras omedelbart.

Arktis

Ingenstans ger klimatförändringen så snabba och dramatiska effekter som vid polerna. Sommaren 2011 – visar färskas vetenskapliga uppgifter – är den sommar då isen smält som mest. Men avsmältningen av de arktiska havsisarna medför också att områden som tidigare skyddats av istäcket nu av många anses bli tillgängliga för utvinning av naturresurser som fisk, gas, olja och mineraler. Uppskattningar talar om att 20–25 procent av världens oupptäckta och kvarvarande olje- och gasresurser kan finnas i Arktis. Arktis står inför stora förändringar.

När isen försvinner öppnas nya transportleder via Nordost- och Nordvästpassagerna. Om sjöfart via Nordpolen blir möjlig året runt kan flödena bli jämförbara med de vi finner i Nordatlanten. Denna trafik ökar naturligtvis dramatiskt risken för olyckor och därmed risken för oljeutsläpp.

Det finns inga reglerande institutioner som täcker verksamhet till havs och utvinningen av naturresurser i Arktis, och det behövs därför ett särskilt regelverk. Samma anda av samarbete och hänsyn som gjorde sig gällande när Antarktis skyddades borde kunna prägla diskussionerna om Arktis idag, även om regelverken och verktygen för att få till stånd ett skydd skiljer sig åt mellan de två polerna. Vi anser att satsningar bör göras för att långsiktigt skydda den arktiska miljön och stödja den lokala befolkningens ekonomi, hälsa och kultur.

Antarktis omfattas idag av ett miljöskyddsprotokoll som förbjuder utvinning av naturtillgångar i minst 50 år. En liknande reglering behövs för Arktis.

De delar av Arktis som historiskt har varit skyddade, på grund av ett permanent havsistäcke, måste skyddas med ett starkt bindande regelverk och fredas från naturgas, oljeexploatering och destruktivt fiske. I resten av det geografiska Arktis bör ingen ny oljeborrning eller djuphavsborrning tillåtas, inte heller fiske med destruktiva redskap eller på hotade fiskbestånd. Det innebär att förvaltningsplaner som följer vetenskapliga råd snabbt bör upprättas för ett uthålligt fiske. Som ett av få länder i Arktiska rådet utan ekono-

Fel! Okänt namn på

miska intressen i Norra Ishavet har Sverige som ordförandeland en lysande möjlighet att arbeta för att ett sådant skydd blir möjligt.

Sverige bör under sitt ordförandeskap i Arktiska rådet arbeta för att utveckla samarbetet i regionen samt uppmärksamma miljökonsekvenserna av exploatering av naturresurser från området kring Arktis.

Energieffektivt och förnybar energiförsörjning

Under den borgerliga regeringstiden har Sveriges försprång internationellt tappats bort. Investeringarna och utvecklingen går fortare i andra länder. Den borgerliga regeringen planerar att minska stödet till solenergi och har stoppat möjligheten för svenska företag att pröva innovationer i full skala sedan stödet för lokala klimatinvesteringar tagits bort. Regeringen har också misslyckats med att få fart på energieffektiviseringen, som är den billigaste klimatåtgärden. Vi vill införa ett system med så kallade vita certifikat, som innebär att energibolagen måste köpa en viss mängd certifikat som elkonsumenten får för energibesparingsinvesteringar. Energimyndigheten har motsatt sig förslaget med argumentet att det är svårt att mäta hur stor energibesparing en åtgärd ger. Vi menar att ett första steg skulle kunna vara att slå fast schablonbesparingar för specifika åtgärder. Det viktiga är inte att få fram den exakta energibesparingen utan att stimulera investeringar – investeringar som både ger jobb och minskar Sveriges importberoende av fossila bränslen.

Vindkraften har utvecklats positivt i Sverige. Den socialdemokratiska regeringen påbörjade satsningen på vindkraft och satte på plats ett antal styrmedel. Detta har den borgerliga regeringen förvalt men den har inte haft intresse av att tillföra några nya styrmedel. Snarare tvärtom, med satsningar i ny kärnkraft och införande av ett sk. kommunalt veto mot vindkraft. Andra länder har fullföljt och utvecklat vindkraften men inte Sverige. Därför har Sverige halkat efter, trots att Sverige har mycket lämpliga arealer för vindkraft. Portugal hade 2002 hälften så mycket vindkraft som Sverige. Nu har Portugal tjugofaldigat mängden vindenergi och har nästan dubbelt så mycket vindkraft som Sverige. Sverige har nu samma nivå på vindkraften som Danmark hade 2002.

De främsta drivkrafterna till vindkraftens ökning i Sverige är elcertifikaten, koldioxidskatten och EU:s utsläppsrätter.

Det kommunala vetot riskerar att stoppa processen med vindkraftsutbyggnaden och bör därför avskaffas. Kostnaderna riskerar också att höjas eftersom verken inte kan byggas på de mest optimala platserna, alternativt måste flyttas till platser där de stör naturvärden mer.

Energimyndigheten bedömer att det behövs 3000–6000 vindkraftverk för en produktion på 30 TWh. Redan idag ligger ansökningar om 6000 vindkraftverk hos länsstyrelserna. Enligt de 90 översiktsplaner som hittills kommit till Boverket finns planmässiga förutsättningar att producera 83 TWh (att jämföra med kärnkraften som producerade 52 TWh 2009). Siffran är från maj 2011, och alla översiktsplaner har ännu inte slutredovisats.

Vi menar att mängden elcertifikat måste utökas för att vi ska kunna klara planeringsmålet på 30 TWh. Idag räcker den endast till 12 TWh.

Fel! Okänt namn på

Solenergin utvecklas positivt i Sverige, men ännu är priserna på solceller höga. Priserna har gått ner och vi menar att ytterligare stöd kan få branschen att ta fart. Därför menar vi att det är fel att ta bort stödet från 2013 och vi vill också öka anslaget till stöd (förslaget återfinns i vår budgetmotion under utgiftsområde 21 Energi).

Omställningstryck

För att klara de delmål mot 2050 som kommissionen nu slagit fast och som den svenska regeringen ställt sig bakom måste det svenska omställningstrycket öka. Sverige kan inte som hittills bara besluta om ett mål och sedan hoppas att marknaden klarar detta med de ytterst små politiska signaler som idag finns från regeringen. Det som nu driver på omställningen är yttre faktorer och den internationella marknaden som i sig är politiskt driven, men inte den svenska regeringen. Sverige riskerar att halka efter, och svenska jobb är i fara när svenska företag får högre kostnader och större beroende av fossila bränslen. Svensk import av olja kommer till 50 procent från Norge. I en rapport i juni 2011 konstaterade oljebolaget BP att de norska fyndigheterna räcker i åtta år till.

Vi behöver stegvis ta bort den skattereduktion som den industri som ligger utanför handelssystemet med utsläppsrätter har – så som Klimatberedningen har rekommenderat. Regeringen har börjat det arbetet men vi anser att detta går för långsamt. Den industriella verksamhet som inte omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter får ett avdrag på 70 procent av koldioxidskatten. Från och med den 1 januari 2015 blir avdraget 40 procent av koldioxidskatten.

En skatt på fluorerade växthusgaser (HFC) bör införas i enlighet med regeringens utredning SOU 2009:62. Skatten skulle beräknas utifrån den skatt som finns på koldioxid och den växthusgaspåverkan som HFC-gasen har. Utredaren föreslår också en destruktionspremie för den som lämnar in och låter förstöra gasen. De fluorerade växthusgaserna har betydligt större klimatpåverkan än koldioxid. Därför ger relativt små minskningar stor effekt på svensk klimatpåverkan. En skatt på fluorerade växthusgaser finns idag i Norge och Danmark, och en svensk skatt skulle således minska brottsligheten för att undvika skatt i dessa länder. Skatten beräknas när kostnaden för destruktionspremien är dragen ge en intäkt på ca 100 miljoner.

Fossilberoende transporter

Trafiksektorn har länge varit ett orosmoln i klimatpolitiken eftersom utsläppsnivåerna inte har minskat. För tillväxt och samhällsutveckling är transporter och infrastruktur mycket viktigt. Idag är våra transporter helt beroende av import av fossila bränslen som på lång sikt kommer att drabbas av betydligt större prishöjningar än i dag p.g.a. minskad oljetillgång och internationella åtaganden om utsläppsminskningar. Det kommer då att belasta hela det svenska samhället, om inte trafiksektorn redan nu börjar ställa om till att bli fossilberoende snabbt. Framförallt människor i glesbygd med små möjlig-

Fel! Okänt namn på

heter till kollektivtrafik och människor i storstäder som har långa sträckor till jobbet riskerar att drabbas.

Vi har stora behov i det moderna samhället att transportera både oss själva och de varor som vi är beroende för vår välfärd att kunna handla med. Därför bör vi i större utsträckning än regeringen ta initiativ till en snabbare omställning av trafiksektorn.

För varje mängd fossilt bränsle som vi slutar att importera och som vi istället kan utvinna på hemmaplan skapas nya arbetstillfällen i Sverige. Skatten på koldioxid syftar till att bygga Sverige starkt på sikt och öka vår konkurrenskraft. Den bör efter hand justeras på ett sätt som upprätthåller ett kontinuerligt omställningstryck i riktning mot minskade koldioxidutsläpp i Sverige.

Just nu upprätthåller ett ökat oljepris ett omställningstryck tillsammans med den indexuppräknings som görs av skatten, men en utredning behöver göras för att avgöra vilket omställningstryck som är lämpligt i fortsättningen. EU-kommissionen har i sitt meddelande Färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnått samhälle konstaterat att hela EU bör göra årliga minskningar med 1–2 procent för att klara delmålen fram till 2050. För att den svenska trafiksektorn inte ska tappa fart i omställningen och påverka Sveriges möjlighet att uppfylla sitt åtagande i EU om utsläppsminskningar, måste koldioxidskatten på fossila drivmedel stegvis höjas för att möta dessa minskningsmål. Det är också väsentligt att samhället får klara långsiktiga signaler, och därför bör regeringen fastställa en långsiktig plan för stegvisa höjningar av koldioxidskatten som korrelerar mot utsläppsminskningar i linje med ovanstående. I detta sammanhang kan också investeringar som leder till minskade utsläpp räknas in.

Andelen miljöbilar i nybilsförsäljningen ökade enormt mellan 2006 och 2009, från 13 procent till 40 procent. Men nu har ökningen avstannat och andelen miljöbilar börjar sjunka. I januari 2011 var andelen miljöbilar 31 procent. Regeringens mål med en fossilfri fordonsflotta kommer allt längre bort för var månad som går.

Miljöbilar finns både som energisnåla fossildrivna bilar och bilar som drivs på förnybara drivmedel. Av klimatskäl är det på sikt en helt fossilfri fordonsflotta som är målet, men på vägen dit har de energisnåla bilarna en viktig roll i att minska utsläppen. Andelen bilar som drivs med förnybara drivmedel har minskat ännu mer än andelen miljöbilar. Etanolbilarnas andel har minskat med två tredjedelar.

År 2009 var utsläppen av växthusgaser från inrikestransporter 20,3 miljoner ton – en tredjedel av de totala utsläppen. Det är till skillnad från andra sektorer en ökning jämfört med 1990. Men 2007 inföll ett trendbrott när utsläppen började minska. Efter att ha minskat sedan 2007 vänder nu utsläppen åter uppåt. Enligt preliminära uppgifter från Trafikverket ökade utsläppen från trafiken med 100 000 ton 2010 jämfört med 2009. Ökningen av miljöbilar kan härledas från de styrmedel och stödåtgärder som redan den socialdemokratiska regeringen införde. Också en ökad medvetenhet om klimatproblemen hos de svenska bilköparna och regeringens miljöbilspremie kunde lägligt stötta den utvecklingen.

Men nu har regeringen avskaffat premien, planerar att ta bort reduktionen av förmånsbeskattningen samt tvekar kring skattereduktionen för etanol. Detta påverkar inte bara de svenska klimatmålen utan också de problem med partikelhalter som finns i de svenska storstäderna och som kritiserats av EU.

Tjänstebilsmarknaden är ofta styrande för hur personbilsparken ska se ut i framtiden. Därför är stimulanser till bilar med lägre klimatpåverkan i tjänstebilsektorn väsentligt.

Regeringen deklarerade i vårpropositionen att den vill ta bort nedsättningen av förmånsvärdet för etanolbilar. Nedsättningen har hittills varit 20 procent av förmånsvärdet. Ett tak på 8 000 kronor finns dock. Detta kommer att få stora konsekvenser för etanolbilsförsäljningen och också biltillverkarnas intresse att ta fram etanolanpassade fordon till den svenska marknaden. Speciellt illa är det för alla de mack-ägare som efter införandet av den så kallade pumplagen investerat i etanolförbrukare. Önskvärt är också att se om det går att utveckla förmånsvärdesystemet till att också främja energieffektivare bilar oavsett bränsle.

Regeringen planerar att behålla nedsättningen med 40 procent (max 16 000) för gasbilar och ladd-hybridbilar. Att ensidigt ta bort nedsättningen för etanol kommer att innebära en för stor belastning på det redan hårt ansatta nätet för fordonsgas, vilket kommer att leda till en högre inblandning av fossilgas i fordonsgasen och även förtar en stor del av klimatnyttan.

Vi vill istället behålla samma system som idag där nedsättningen av förmånsvärdet för etanoldrivna fordon ingår.

För att inte etanolförsäljningen helt ska ta stopp i Sverige bör skattebefrielsen finnas kvar. Regeringen är oklar kring om en skatt åter ska tas på etanol som drivmedel från 2013 då undantaget går ut. Vi menar att regeringen måste vara tydlig med att skattebefrielsen ska behållas.

Bilar som är anpassade för drift med E85 (etanol 85 procent) kan också köras på bensin, och priset för dessa båda bränslen är helt avgörande för vilket bränsle merparten av bilägarna väljer.

Regeringen har valt att stanna upp tempot, och försäljningen av nya miljöbilar minskar. En supermiljöbilspremie finns på förslag men den kommer bara att gynna människor som har råd att köpa mycket dyra miljöbilar, och reformen skapar som vi bedömer det ett otillräckligt omställningstryck.

Vi föreslår istället ett system med stegvisa miljöbilsbonusar där bilar med lägre utsläpp får en premie. Men vi tror också att vi kan driva på utvecklingen ännu mer genom att införa en registreringsskatt för bilar med koldioxidutsläpp över en viss nivå. I Frankrike och Norge finns sådana system med registreringsskatt och miljöbilsbonus. Storbritannien är på väg att införa det. Vi föreslår ett system där registreringsskatten ska vara i steg om 5 000 kronor och max vara 15 000 kronor. Den neutrala zonen föreslås ligga på 121–160 gram koldioxid per kilometer. Maximal skatt får bilar över 241 gram koldioxid per kilometer. Motsvarande steg ska gälla för miljöbilsbonusen där den första bonusen på 5 000 kronor infaller från 120 gram koldioxid per kilometer (den nuvarande miljöbilsdefinitionen) och sista steget (mindre än 50 gram koldioxid per kilometer) får samma bonus som regeringens supermiljöbilspremie 40 000 kr.

Fel! Okänt namn på

Naturvårdsverkets och Trafikverkets beräkningar av fossilpåverkan från bilar som drivs med biodrivmedel (E85 och biogas) bör ligga till grund för hur dessa bilar ska bedömas i systemet.

Systemet bör justeras med förändringen av miljöbilsdefinitionen 2013 så att bonus endast utgår till miljöbilar enligt den nya definitionen.

Vi bedömer att systemet kommer att bli statsfinansiellt kostnadsneutralt. Det bör gälla samtliga bilar som nyregistreras i Sverige.

System med miljöbilsbonus och registreringsskatt

Utsläppsgräns gr CO2/km		Bonus/skatt
<50	Bonus	40 000
51–70	Bonus	20 000
71–90	Bonus	15 000
91–100	Bonus	10 000
101–120	Bonus	5 000
121–160	Neutral zon	0
161–190	Skatt	5 000
191–240	Skatt	10 000
>241	Skatt	15 000

Regeringen har aviserat nya skärpta miljöbilsdefinitioner från den 1 januari 2013. Vi ställer oss bakom det förslaget; det är en del i ett omställningstryck för en värdeburen tillväxt. Men regeringen bör ge långsiktiga signaler till marknaden och konsumenterna om hur miljöbilsdefinitionerna ska utvecklas. En sådan plan, liksom utvecklingen av koldioxidskatten, bör beslutas med så stor enighet som möjligt i riksdagen för att skapa ett långsiktigt stabilt omställningstryck som inte riskerar att förändras vid varje val.

Vi vill införa en vägslitageavgift för tunga fordon. Vi menar att det är en del i att skapa en värdeburen hållbar tillväxt och skapa ett omställningstryck i Sverige som leder till att vi säkrar arbetstillfällena och exportinkomster i en värld som nu snabbt anpassar sig till minskade utsläpp av koldioxid. En vägslitageavgift är en avståndsbaserad skatt på lastbilstransporter för alla tunga lastbilar som trafikerar vägnätet i Sverige – såväl svenska som utlandsregistrerade. Detta innebär en internalisering av externa effekter från lastbilstrafiken. Det möjliggör nya investeringar i infrastruktur som gynnar exportindustrin i stort, seriösa aktörer i åkerinäringen och den svenska samhälls ekonomin. Liknande avgifter för lastbilstrafiken finns i dag i Tyskland och Polen. Två länder som väntas följa är Nederländerna och Frankrike. Även i Finland finns ett intresse för en avståndsbaserad skatt. Dessutom finns ett frivilligt ramdirektiv i EU för avgifter för lastbilstrafik. En svensk skatt bör vara utformad på ett sådant sätt så att teknik som ombordutrustning i lastbilarna är harmoniserad med liknade system i EU. Den avståndsbaserade skatten på lastbilstransporter ska vara differentierad efter vilken så kallad euroklass på avgasreningen lastbilen har. Ju nyare lastbil och därmed högre euroklass innebär lägre skatt. Vid införandet av en vägslitageavgift ska hänsyn tas till skogsindustrin som saknar alternativ till transport på väg. En möjlig lösning för detta är att geografiskt differentiera avgiften.

De största trafikrörelserna för hushållen är arbetspendlingen. Idag utgör reseavdraget en dålig politisk koherens eftersom det gynnar utsläpp framför resor utan utsläpp. Vi menar därför att regeringen bör utforma ett förslag med fordonsneutrala reseavdrag för att gynna dem som reser kollektivt eller cyklar. Sikas stora resvaneundersökning visar att de längsta arbetsresorna har personer i pendlingskommuner och förortskommuner och inte i glesbygdskommuner som ofta anförs i debatten. Förslaget om ett färdattsneutralt reseavdrag skulle innebära att reseavdraget förenklades avsevärt. Avdraget skulle vara en fastlagd summa per kilometer för avståndet mellan arbetsplatsen och bostaden. Det innebär att den som ville cykla till jobbet inte skulle missgynnas ekonomiskt och att kollektivtrafikåkande stimuleras och blir ekonomiskt mer fördelaktigt. Men det skulle också minska trängseln i våra storstäder och förbättra luftkvaliteten. Vi föreslår att ett sådant system utreds för införande så snart som möjligt. Utredningen bör också hitta möjligheter till undantag för långa pendlingsresor i områden där kollektivtrafik saknas.

Lokala klimatinvesteringar och biogas

Under åren 1996 till 2010 levde Sverige under den unika situationen att BNP ökade men utsläppen av växthusgaser minskade. Det politiska åtagandet var då att skapa värdeburen tillväxt och det lyckades. En del var införandet av koldioxidskatt men också investeringar.

Alla utsläpp är lokala. Det visade alla Sveriges kommuner i sitt mycket starka klimatarbete under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet. När Naturvårdsverket sammanfattade de lokala stödprogram som då fanns (Klimp och LIP) fann man att dessa minskat utsläppen av växthusgaser med 2 miljoner ton om året. Det motsvarar två tredjedelar av den svenska utsläppsminskningen dessa år och det bevisar att politiska investeringar är nödvändiga och framgångsrika. Det är också viktigt att de som betalar olika klimatskatter ska veta att en del av pengarna används för att investera i ytterligare åtgärder som minskar utsläppen och ställer om samhället.

Vi vill införa ett nytt system med stöd för lokala klimatinvesteringar om 1,6 miljarder kr 2012–2015, alltså 400 miljoner per år. Stöd till lokala klimatinvesteringar ska kunna sökas förutom av kommuner även av företag, ideella organisationer eller alla i samarbete. Huvudinriktningen ska vara åtgärder för energieffektivisering och för ökad produktion och konsumtion av förnybar energi. Vi tror att försöksprojekt och pilotanläggningar för att stimulera nya innovationer och idéer kan bli en viktig del av anslaget. Svenska företag kan på så sätt få möjlighet att pröva ny teknik, vilket vi tror kan stimulera framtida exportmöjligheter.

Biogasproduktionen i de svenska städerna byggdes upp mycket med statligt stöd i Klimp och LIP. Utvecklingen har varit stark men har trots det inte hängt med efterfrågan som har varit ännu starkare. Grundproblemet är att de kommuner som ännu inte gjort det måste öka insamlingen av hushållskompost och ta hand om avloppsslam för rötning. Vi tror att det nya stödet kan vara lösningen för att få fart på denna utveckling.

Fel! Okänt namn

Biologisk mångfald

De internationella förhandlingarna i Nagoya, Japan, 2010 om FN:s konvention för biologisk mångfald blev en framgång för skyddet av värdefull natur. Sverige drev tillsammans med EU att skyddet skulle bli 20 procent, men resultatet blev 17 procent av olika biotoper på land.

EU-kommissionen presenterade också nu i vår en strategi för skyddet av natur i unionen. Vi välkomnar liksom regeringen dessa båda dokument, men nu är det tid att Sverige visar att det finns handling bakom det arbete som man hittills bedrivits i den internationella diskussionen. Om vi i Sverige vill behålla vår trovärdighet, så måste vi visa att vi kan skydda den biologiska mångfald som vi är satta att förvalta i Sverige.

Skogen, vårt arv

Ner över Skandinavien sträcker sig en kil av taigan och bildar ett unikt skogsområde med en rik biologisk mångfald värdefull för hela världen. Samtidigt är skogen en viktig naturresurs med vars hjälp vi byggt upp den svenska välfärden och som fortfarande är bas i svensk sysselsättning framför allt för områden där andra jobb blir svårare och svårare att få.

Skogen ska förvaltas i balans mellan naturvårdsintresset, arvet vi har att lämna vidare och naturresursen som ger sysselsättning till tusentals. Denna ”samregim” mellan naturvård och skogsbruk är en skör balans. Den borgerliga regeringen har brutit denna tradition.

Vi behöver göra sociala investeringar i vår natur som gör att det arv vi har fått, den skandinaviska kilen av taigan, bevaras. Men det är också så att den biologiska mångfalden är en nyckel till ekosystem som klarar klimatförändringarna, det visar ny forskning.⁴

Regeringens skogspolitik är på väg att misslyckas. Ambitionerna för att skydda värdefull skog och biologisk mångfald sänktes under förra mandatperioden och har trots löften inte återupprättats. Ett av de 16 nationella miljömålen handlar om levande skogar. Det har ett delmål som säger att 400 000 hektar produktiv skogsmark nedanför det fjällnära området behöver få ett långsiktigt skydd, alltså undantas från produktion, till år 2010.

I den statliga budgeten för år 2009 sänktes anslaget till skydd av värdefull natur med ca 200 miljoner, vilket är 10 procent av anslaget. 2011 kunde regeringen genom att lägga ihop olika budgetposter och jämföra det med en av dem i den föregående budgeten påstå att anslaget hade ökat med 190 miljoner, trots att det i praktiken enbart ökat med 29 miljoner.

Regeringens strategi att låta Sveaskog byta till sig skog för skydd är otillräcklig. Det som regeringen på våren 2010 kallade för ”det ojämförligt största steget” för skydd av skogen har visat sig ta lång tid, och Naturvårdsverket

⁴ Se <http://www.stockholmresilience.org/research/whatisresilience.4.aeea46911a3127427980004249.html>.

räknar med att den bytesmark som Sveaskog har att spela med inte räcker till för att nå de uppsatta målen till år 2014.

Regeringen måste ta situationen för den biologiska mångfalden i den svenska skogen på större allvar, i linje med de beslut som togs på det internationella toppmötet om biologisk mångfald i Nagoya förra året.

De senaste åren har det uppmärksammats att skogsbolag som har stora frivilliga avsättningar avverkar annan värdefull skog med många hotade arter. Därför bör också kvaliteten på de frivilliga avsättningarna granskas. Det har också visat sig att vissa länsstyrelserns arbete med att kartlägga skogar med höga naturvärden släpar efter. Vi måste undersöka om dessa länsstyrelser behöver resursförstärkning för att klara sitt arbete eller om vi kan omfördela för att prioritera detta viktiga uppdrag.

Vi vill förstärka anslaget för skydd av värdefull natur med 800 miljoner kronor under fyra år. Vi föreslår att anslaget ökas med 200 miljoner 2012, 200 miljoner 2013, 200 miljoner 2014 och 200 miljoner 2015. Vi vill också se över de resurser länsstyrelserna har för att kartlägga värdefulla skogar för att se om de kan omprioritera.

Vi menar slutligen att Sverige behöver en långsiktig plan för att uppfylla de åtaganden vi gjort i Nagoya och den strategi som EU-kommissionen nyligen presenterade. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en sådan långsiktig plan.

Stranden som allemansrätt

En stor del av de hotade arter som finns upptagna på Artdatabankens listor trivs i strandmiljö. Den omläggning av strandskyddet som regeringen gjort riskerar att leda till en alltför stor exploatering av strandmiljöer och därmed hota dessa arter. Också friluftslivet och den för oss svenskar så grundläggande allemansrätten urholkas i och med den nya lagstiftningen.

Risken är nu stor att stränderna blir tillgängliga för ett fåtal i stället för alla. Regeringens proposition 2010/2011:64 innebär ett tydligt uttryck för denna försvagning: uppluckrade regler som kan slå hårt mot allemansrätten och innebära ett steg tillbaka i klimat- och miljöarbetet.

De lättnader som införts som gäller glesbygd anser vi socialdemokrater vara helt rimliga, men den ökade bebyggelse som lagen öppnar för i områden med redan högt exploateringsstryck drabbar den biologiska mångfalden och allemansrätten. Vi menar också att länsstyrelsernas möjlighet att överpröva besluten bör återinföras.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med justeringar av strandskyddet som säkrar den biologiska mångfalden, ökar tillgången till stränderna och gynnar friluftslivet i hårt exploaterade områden.

Livskraftig rovdjursstam

Vi vill ha en livskraftig vargstam i Sverige. Politiken för att åstadkomma det bör kännetecknas av långsiktighet och bredd. Vi behöver en 20-årsplan för att förstärka genetiken och därmed den långsiktiga livskraften i vargstammen. Regeringens plan sträckte sig bara fram till 2014. Det viktiga är att låta dem

Fel! Okänt namn på

som bor i närheten av vargreviren få en chans att delta i förvaltningen av stammen. Vi vill arbeta fram olika metoder och lösningar på de problem och konflikter som finns i dag så långt som det är möjligt. Vi anser att regeringen skulle ha behållit det senaste etappmålet som en långsiktig miniminivå och att det var ett misstag att införa ett tak för stammen. Självklart borde det vara en miniminivå som gäller både för vargstammen och för den regionala förvaltningens skull. Regeringens och riksdagsmajoritetens tak innebar att man inte litade på den regionala organisationens förmåga att själv förvalta.

Vi är skeptiska till inplanteringen av varg. Vi vill hellre underlätta den naturliga invandringen. Enligt experterna räcker det med en invandrad varg per år i 20 år för att vi ska få ordning på de genetiska problemen i den svenska vargstammen. Det känns mer seriöst än att plocka in 20 vargar på ett år, som regeringen helst vill göra.

Avfallshantering 2.0

Svensk avfallshantering och återvinning har varit en framgångssaga. Vi var tidiga med fraktionssortering och med stopp för deponier. Vi energiåtervinner idag det avfall som inte materialåtervinns och många kommuner samlar in kompost och rötar biogas ur hushållskompost.

Men som för alla framgångsrika verksamheter är det farligt att stanna upp och leva på tidigare framgångar. Vi behöver analysera systemet på djupet och ta nästa steg. Det kommer att vara nödvändigt och en hjälp för oss att skapa ett resurseffektivare och på så sätt konkurrenskraftigare samhälle. Detta tillsammans med ökat energiuttag från biogas skapar minskat importberoende av energi och fler arbetstillfällen i Sverige. För varje procent vi minskar avfallet minskar utsläppen i Sverige med ca 60 000 ton koldioxid. Naturvårdsverket arbetar nu med den plan för hur avfallsmängderna ska minska som Sverige enligt EU:s ramdirektiv för avfall ska lämna till kommissionen.

2009 uppgick materialåtervinningen tillsammans med den biologiska återvinningen (kompost) till 2 204 280 ton. Det motsvarar 236,0 kg per person eller 49,2 procent av hushållsavfallet. Riksdagens mål på 50 procent för 2010 är således inom räckhåll.

Nu är det dags att ta nästa steg. Vi har valt att kalla det avfallshantering 2.0 för att visa att vi står inför ett skifte.

För trots framgången är det ett faktum att 30–40 procent av soppåsens innehåll fortfarande går att återvinna, enligt undersökningar som Avfall Sverige har gjort.

Det nuvarande systemet bygger på producentansvaret för insamling och återvinning av förpackningar och att kommunerna ansvarar för övrigt genom avgiftsfinansierad insamling. Men det finns stora samarbetsproblem inom systemet menade Avfall Sverige i en skrivelse i november 2010 till regeringen.

Hela syftet med systemet var att minska mängden förpackningar när tillverkarna fick ansvaret för kostnaden hela vägen. Istället växer sopberget.

Mellan 1994 och 2006 ökade förpackningsmängden i Sverige med 75 procent⁵.

De svenska kommunerna menar att kostnaderna vältras över på andra parter. I en undersökning som Avfall Sverige och fastighetsägarna gjort menar dessa att 1,5 miljarder varje år som insamlingen av förpackningar kostar belastar andra än de producenter som enligt lag borde betala. Ofta är det kommunen och bostadsrättsföreningar.

För hushållen är systemet också till viss del svårt att förstå när det gäller vad som lyder under producentansvaret och vad kommunen ska samla in. En slutsats av den forskning som nu sker på detta område är att ju enklare vi gör det för hushållen, desto större blir insamlingsmängden. Om vi dessutom lägger på ett ekonomiskt styrmedel som gör att hushållen tjänar på att återvinna, så ökar den ytterligare.

En uppsjö av idéer prövas nu av Sveriges kommuner för att öka insamlingen. Det handlar om viktbaserad soptaxa, om fastighetsnära insamling i alla fraktioner etc. Det är här kreativiteten flödar, och engagemanget, idéerna och drivkrafterna till att utveckla systemet finns. En möjlighet för att lösa problemen är att lägga över ansvaret på insamlingen av förpackningar på kommunerna med finansiering från producenterna som idag. Det skulle ge kommunerna samordningsmöjligheter. De kommuner som vill pröva fastighetsnära insamling skulle kunna göra det – de som vill vara kvar i nuvarande system skulle kunna upphandla hjälp från de företag som idag driver insamlingen.

Om detta är avfallshantering 2.0 eller om det finns andra vägar behöver närmare undersökas. Vi välkomnar därför den utredning som regeringen tillsatt (Särskild utredare för översyn av avfallsområdet, Dir 2011:66). Utredningsdirektiven bör kompletteras med uppdraget att föreslå nya skarpa mål för insamlingen och utreda hur insamlingen ska kunna förenklas för hushållet i syfte att göra Sverige mer resurseffektivt.

Farliga kemikalier

Kemikaliemarknaden växer snabbt. Det finns i dag över 100 000 kemikalier registrerade och vi vet väldigt lite om hur farliga många av dessa ämnen är. Forskningen visar att de kan samverka och ge nya effekter i lägre doser än vi tidigare trott. För många ämnen är dock samverkans effekterna okända.

Kemikalieproblemen blir också i allt högre grad globala. Vi exporterar miljöproblem genom att tillverkningsmetoder med farliga kemikalier flyttar till utvecklingsländer när de förbjuds här. Kemikalierna når oss istället i importerade varor. Ett bra exempel är textilier som innehöll det miljöfarliga nonylfenoletoxilat. Ämnet förbjöds i EU men kom tillbaka i importerade kläder och nådde sedan via tvättmaskinen våra vattendrag. Tack vare stor medieuppmärksamhet har textilimportörerna frivilligt sett till att importerade textilier innehåller mindre av ämnet, vilket de svenska kommunerna kunnat

⁵ Källa: Naturvårdsverket.

Fel! Okänt namn på

mäta i avloppsvattnet. Men detta är ett undantag. Tillverkningen av en mängd andra produkter som exporteras till industriländerna, t.ex. leksaker, elektronik, rengöringsämnen, utsätter människor för ohälsosamma kemikalier både på arbetsplatser och i den kringliggande miljön. I utvecklingsländerna används idag fortfarande välkända miljögifter som är cancerogena, mutagena och reproduktionstoxiska. I dessa länder orsakas drygt en femtedel av alla arbetsolyckor med dödlig utgång av felaktig kemikaliehantering⁶. Många gånger är kemikaliehantering och kontroll inte prioriterat av myndigheter och därför drabbas människor och redan fattiga naturligtvis extra hårt av miljögifterna⁷. Dessa människor är också beroende av ekosystem kring fabriksområdena, vattendrag, risfält etc., som kontaminerats av utsläpp.

Men inte nog med att vi exporterar miljöfarlig tillverkning, vi exporterar också ännu mer kemikalier i t.ex. elektronikprodukter som lämnas för återvinning och som sedan hamnar i utvecklingsländerna där de värdefulla metallerna tas om hand medan ofta miljöfarliga komponenter blir liggande i naturen.

Vårt elektronikskrot är ett växande miljöproblem. Vi menar att Sverige behöver ha noggrannare kontroll av det svenska elektronikskrotet och regeringen behöver föreslå bättre styrmedel för att tillvarata och återvinna elektronikskrot. Det handlar både om att se till att mindre produkter som mobiltelefoner inte slängs i förbränningsfraktionen och att förhindra att företag olagligt exporterar skrot. En återvinningsavgift på mobiltelefoner har föreslagits i debatten och vi anser att frågan bör prövas av regeringen.

Kemikaliespridningen är ett av de stora miljöhoten i världen just nu. Vi menar att FN behöver tillsätta en forskarpanel så som redan gjorts för klimat och som planeras för biologisk mångfald. En "Sternrapport" för kemikalier med syfte att redovisa kostnaderna för farliga och giftiga kemikalier globalt skulle kunna visa på de stora kostnader som spridningen av kemikalier har och vad en förändrad strategi skulle kunna innebära.

Vi är bekymrade över att riksdagen på regeringens förslag omformulerat miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Enligt vår uppfattning innebar omformuleringen av miljömålet Giftfri miljö att regeringen sänkte ambitionerna för att nå målet. Vi anser också att det idag saknas konkreta förslag från regeringen för att nå målen. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med åtgärder för att nå miljömålet Giftfri miljö.

De hormonstörande ämnena har den senaste tiden uppmärksammats sedan dessa har ökat kraftigt hos människor de senaste decennierna. Hormonstörande kemikalier finns i t.ex. bekämpningsmedel, plaster, textilier och läkemedel. De har den egenskapen gemensamt att de "liknar" det kvinnliga köns-hormonet östrogen. Exempel är nonylfenol, bisfenol-A, och ftalater. De kan alla orsaka störningar i människans fortplantning: förskjuten pubertet, försämrad spermieproduktion m.m. Särskilt fosterutvecklingen är känslig för dessa ämnen. Regeringen bör uppdraga åt Socialstyrelsen att särskilt beakta de nya

⁶ ILO 2005.

⁷ Naturskyddsföreningens rapport Rädda Mannen 2011.

Fel! Okänt namn på

rönen kring de hormonstörande kemikaliernas effekt på foster när rådgivning för gravida kvinnor utformas.

Kombinationseffekter för dessa ämnen är vetenskapligt konstaterade. Alltså små var för sig ofarliga doser av flera ämnen ger i djurförsök tillsammans hormonstörande effekter.

Vi anser att regeringen bör fästa särskild uppmärksamhet på de hormonstörande ämnenas effekter genom att stödja forskning kring ämnet och genom att inom EU arbeta för att fler konstaterat hormonstörande ämnen kommer upp på Reachs kandidatlista, att de nya rönen om kombinationseffekter för hormonstörande ämnen innebär att dessa ämnen klassas för större försiktighet än tidigare och får tuffare gränsvärden.

Överhuvudtaget behöver fler ämnen med farliga egenskaper föras in i Reach-processer. Och Reach behöver stärkas på många plan. Bland annat bör substitutionsprincipen och försiktighetsprincipen skärpas och lågvolymännen inkluderas. Vi anser att regeringen ska arbeta för att EU:s arbete med att föra in farliga ämnen på kandidatlistan intensifieras. Fler ämnen ska innefattas av tillståndskrav, och kontroll av efterlevnad av Reach måste utvecklas. Även nanopartiklar bör granskas för att se om de uppfyller kraven för att införas på kandidatlistan.

Vi vill satsa på ökad information till konsumenter och producenter samt verka för att EU-länder ska tillåtas att gå längre i sin egen kemikalielagstiftning. Vi ser också en stor potential i att låta den offentliga sektorn genom sin upphandling verka för ett miljövänligare samhälle med minskade kemikalier i offentliga verksamheter.

Barn är extra känsliga för kemikalier. I en granskning av leksaker som Kemikalieinspektionen och Konsumentverket genomförde 2005 visade företag som säljer leksaker på en skrämmande okunnighet kring kemikalier i leksaker och de regler som finns inom EU för kemikaliehantering. Nu i år har Kemikalieinspektionens tillsyn avslöjat 14 leksaksföretag som använt bly i leksaker. EU har också pekat ut en rad parfymprodukter som är extra allergiframkallande för barn. Dessa kan förekomma i hygienprodukter. Många föräldrar uttrycker idag en oro för vilka kemikalier deras barn utsätts för, inte minst efter avslöjandet av förekomsten av bisfenol-A i nappflaskor. Barnperspektivet i kemikaliepolitiken behöver lyftas fram och analyseras.

När Sverige gick med i EU försvann förbudet mot att tillföra så kallade azofärgämnen i livsmedel. Sedan dess har nya vetenskapliga studier visat att det svenska förbudet var välgrundat. Den så kallade Southamptonstudien från 2007 som publicerades i medicintidskriften *The Lancet* visade att barn drabbas av överaktivitet på grund av azofärgerna. Dessa rön ska läggas till att det redan var känt att ämnena kan leda till allergier hos barn. Även om många tillverkare dragit ner på dessa ämnen så finns det allt för ofta i svenska livsmedelsbutiker, t.ex. i godis. Vi menar att Sverige bör återinföra förbudet mot användning av azofärgämnen.

I och med EU:s integrerade system för registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach) och andra EU-regleringar på kemikalieområdet minskar medlemsländernas möjligheter att använda lagar och regler på nationell nivå för att gå längre än EU för att skydda vår hälsa

Fel! Okänt namn på

och miljö. Ekonomiska styrmedel kan då vara ett alternativ för att minska kemikalieanvändningen. Vi socialdemokrater vill att regeringen utreder frågan om en differentiering av bekämpningsmedelsskatten utifrån medlens farlighet för miljö och hälsa och att den återkommer till riksdagen med förslag.

Saneringen av mark måste öka

Många industrier i Sverige har lämnat efter sig gifter i mark och vatten. Det är framförallt kemisk industri, träimpregnering, massa- och pappersindustri och glasbruk.

Det finns omkring 80 000 potentiellt förorenade områden i Sverige. Naturvårdsverket och länsstyrelserna gjorde en första översiktlig kartläggning i början av 1990-talet. I dag menar dessa myndigheter att i princip alla potentiellt förorenade områden har identifierats. De vanligaste föroreningarna är arsenik, metaller, dioxin, polycykliska aromatiska kolväten och klorerade kolväten.

Enligt miljömålet Giftfri miljö, delmål 6 ska de områden som innebär en akut risk för exponering vara utredda och åtgärdade till 2010. Naturvårdsverket bedömer att det finns 30 områden med ett akut behov av åtgärd och alla dessa menar verket kommer att vara avhjälpta i år.

Av de 80 000 områdena finns, bedömer Naturvårdsverket, 1 400 som har den högsta riskklassen (klass 1). Enligt miljömålet Giftfri miljö, delmål 7 ska dessa områden vara sanerade till 2050. Hittills har 200 av dessa sanerats.

Enligt miljöbalken är det förorenaren som ska betala saneringen. Men i det läge där det inte finns kvar någon förorenare, kan ansvaret falla på fastighetsägaren. Först om det inte finns någon ansvarig som kan betala, går staten in och finansierar.

Om en verksamhetsutövare eller fastighetsägare upptäcker föroreningar på sin fastighet är denne skyldig att underrätta tillsynsmyndigheten om detta. Kommunen är tillsynsmyndighet. Ofta handlar det om exploateringar, t.ex. när industriområden görs om till bostadsområden.

Det här är områden som är ett reellt miljöhot mot människor och natur. Områden ska undersökas och riskbedömas och sedan ska man bestämma lämplig åtgärd. Kunskaperna och erfarenheterna har emellertid växt och Naturvårdsverket kom nyligen med ett nytt material och planerar utbildningar. Viktiga rättsfall har också kommit under 2010 som gör det enklare att avgöra vem som ska stå för saneringen.

I den årliga lägesbeskrivningen av saneringsarbetet som Naturvårdsverket lämnar till regeringen i april framgår att Naturvårdsverket anser att takten måste öka. Naturvårdsverket föreslår en ökning av anslaget från år 2012 i syfte att hålla en efterbehandlingstakt som gör att förorenade områdens del av miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö kan uppnås. Främst är detta på grund av de nya rättsfallen som innebär att staten sannolikt kommer att få ta en större del av kostnaden för sanering av nationellt prioriterade förorenade områden. Vi menar därför att det behövs en ny modell för att klara de ökade kostnaderna för sanering av förorenade områden. Det är inte rimligt att staten och kom-

muner ska stå för kostnader som förorenare orsakat. Vi anser heller inte att den försäkringslösning som finns i dag fungerar tillfredsställande. Istället bör det utredas om en avgift kan tas ut på miljöfarlig verksamhet och sedan placeras i en fond som kan betala kostnader i de fall där förorenaren inte kunnat ställas som ansvarig.

Mer levande hav

Östersjön är som känsligt bräckvattenhav en unik miljö som vi har ett stort ansvar inför kommande generationer att bevara. Tyvärr ser vi idag stora problem med ekosystem i obalans och döda bottenar. Det krävs kraftfulla politiska insatser, och alla länder runt Östersjön måste ta sitt fulla ansvar för att förbättra havsmiljön. Arbetet för att rädda Östersjön kommer att ta lång tid och måste få fortsatt prioritet av den nu sittande regeringen. EU spelar en viktig roll för att öka miljösamarbetet med Ryssland. Kontakterna och dialogen med EU och grannländerna runt Östersjön måste kontinuerligt utökas och förstärkas. Helsingforskommissionen (Helcom) är en mycket viktig arena för det internationella miljöarbetet. Som ordförandeland i Helcom måste Sverige arbeta aktivt och målinriktat för att uppnå resultat.

Tungmetaller från industriutsläpp ligger sedan drygt ett århundrade lagrade i Östersjöns och Västerhavets bottensediment. De är potentiella miljöhot, men anses enligt expertisen göra minst skada om de får ligga kvar som de är, orörda. I det sammanhanget är den rysk-tyska gasledningen över Östersjön ett reellt hot, eftersom ledningen kan rubba den ömtåliga biologiska balansen och skapa allvarliga miljöproblem på havsbotten. Även fiskebåtarnas bottenstråling kan ge oönskade effekter, också ur giftsynpunkt.

Användningen av giftiga båtbottnfärger har minskat, men inte i den takt som förväntats efter EU:s arbete med biociddirektivet. De gifter som förhindrar att havstulpaner och alger växer på båtbottnarna sprider sig till havslevande djur. Mätvärden i småbåtshamnar tyder på att giftiga färger fortfarande används. Tillämpningen av lagen behöver förbättras.

Det marina skräpet är ett stort miljöproblem. På västkusten har tidigare genomförts strandstädningar men kommunernas ökade kostnader och svårigheter att få tag på personal gör att strandstädningen hotas. Regeringen bör arbeta fram ett program för rena kuster inom ramen för EU. Fiskare bör, så som skett inom projektet Save the North Sea, kunna lämna det avfall de fått i sina fiskeredskap avgiftsfritt i hamn. Ett sådant system kan uppmuntra fiskebåtar att forsla skräpet till hamn istället för att låta det gå tillbaka i havet.

Vi anser att det brådskar med inventeringen av de gamla oljeläckande vrak som finns längs de svenska kusterna. I Skagerrak finns 261 kända vrak som är identifierade som potentiella miljöhot; 20 ligger nära den svenska kusten. Att tömma vraken på olja kan bli mycket kostsamt – men det kan också konsekvenserna av en förorenad kust bli. Regeringen kartlägger nu problemet, men vi anser att arbetet med åtgärder måste börja nu. En handlingsplan bör upprättas med olika steg i tid, geografiskt läge och riskklass.

Fel! Okänt namn på

Vi måste sluta att använda havet som en avfallsplats. Ett förbud mot att släppa ut orenat latrin- och toalettavfall från fritidsbåtar har införts. Förbudet planeras träda ikraft 2014 i särskilt känsliga områden som Östersjön, Skagerrak, Kattegatt, Öresund samt sjöar och inre vattendrag. 2016 ska förbudet vara infört även i resten av landet (Bottenviken och Bottenhavet). Men passagerarfärjorna i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön tillåts fortfarande släppa ut sitt avloppsvatten. Vi menar att förbudet bör utökas till att gälla även passagerarfartyg.

Det finns en överenskommelse mellan Sjöfartsverket och ett antal rederier om att avfallet ska lämnas i land, men den gäller främst den ordinarie färjetrafiken mellan Sverige och Finland, och inte de stora kryssningsfartygen. För att full effekt ska nås av förbudet mot utsläpp av toalettavfall bör fler hamnar kunna erbjuda avfallshantering.

Sjöfarten är en viktig del i transportsystemet. Vi menar att utsläppskrav på internationell sjöfart bör ingå som en del i en framtida klimatöverenskommelse.

Regeringen bör arbeta för en internationell överenskommelse så att sjöfart och flygtrafik bär sina miljökostnader.

I dag finns det ca 200 000 tvåtaktsmotorer i bruk. De stora utsläppen från dessa påverkar livet i haven. Stora mängder giftiga kolväten går direkt ut i vattnet. Full gas med en tvåtaktsmotor på 70 hk i 25 timmar innebär att 300 liter bensin släpps ut i havet. På ett dygn släpper en motor på 70–80 hk ut ett badkar med oanvänd bensin. Idag finns moderna tvåtaktsmotorer med lägre utsläpp och regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till stimulansåtgärder och regelverk i syfte att fasa ut användningen av smutsiga tvåtaktsmotorer i våra havsområden, sjöar och vattendrag.

Det finns i dag ca 400 000 undermåliga enskilda avlopp i vårt land. I praktiken strider dessa avlopp mot lagen. Lagöverträdelserna förekommer framför allt i sommarhusområden längs våra kuster. Utsläpp av avloppsvatten som inte är tillräckligt renat från fosfor och kväve bidrar till övergödningen. Regeringen har tidigare haft sin tilltro till att ROT-arbete skulle kunna öka takten för att åtgärda problematiken. Det finns inga uppgifter om att så sker idag. Regeringen bör återkomma med hur den avser att arbeta för att minska den bristande tillsyn av enskilda avlopp som förekommer i vissa kommuner. Det bör även ses över om högre krav kan ställas på enskilda husägare att åtgärda bristfälliga enskilda avlopp.

Miljöbalken ska gälla före gamla vattendomar

När anläggningar som är föremål för en gammal vattendom ska utöka eller byggas om så används idag endast reglerna från den gamla vattendomen. Vi menar att miljöbalken borde gälla även för dessa anläggningar på samma sätt som för övrig verksamhet. Det skulle innebära att anläggningen tvingas använda senaste teknik och metod för minskad miljöpåverkan på samma sätt som vid nybyggnation. Regeringen bör återkomma till riksdagen men förslag som säkerställer att miljöbalken används även för dessa anläggningar.

Politisk styrning med upphandling

Sveriges Kommuner och Landsting har idag en ökad vilja att upphandla ekologiska livsmedel och livsmedel producerade med god miljöhänsyn och gott djurskydd. Vi menar att detta är viktigt och principiellt riktigt eftersom det skapar en politisk koherens i miljöpolitiken. Miljöstyrningsrådet har här en viktig uppgift att stödja kommunerna. Miljöstyrningsrådet är ett bolag som samägs av stat och näringsliv. Behovet av dess råd och stöd ökar ständigt och verksamheten bör därför utvecklas och utökas. Vi vill se offentlig upphandling som ett reellt verktyg för offentliga aktörer som vill kunna upphandla livsmedel som är producerade med god miljöhänsyn, gott djurskydd eller är ekologiskt odlade. Vi menar att regeringen bör verka för att rådgivningen till kommuner kring upphandling av mat inom ramen för Miljöstyrningsrådet förstärks.

Stockholm den 4 oktober 2011

Matilda Ernkrans (S)

Johan Löfstrand (S)

Helén Pettersson i Umeå (S)

Jan-Olof Larsson (S)

Pyry Niemi (S)

Sara Karlsson (S)

Christina Karlsson (S)